

ЗНАКОВІ СИСТЕМИ У КОМУНІКАТИВНОМУ ПРОЦЕСІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Визначено та описано знакові системи у комунікативному процесі.

Ключові слова: знакові системи, комунікативний процес.

Abstract

The sign systems in the communicative processes are determined and described.

Keywords: Sign systems, communicative process.

Вступ

У своєму бутті людина послуговується різноманітними знаковими системами, які забезпечують її комунікативний процес та значно спрощують його.

Метою роботи є характеристика особливостей знакових систем у комунікативному процесі.

Результати дослідження

У спілкуванні партнера через посередництво системи знаків можуть вплинути один на одного. Іншими словами – обмін такою інформацією обов'язково передбачає вплив на поведінку партнера. Але комунікативний вплив, як результат обміну інформацією можливий лише за умови, якщо комунікатор і реципієнт говорить «однією мовою», точно володіють єдиною або подібною знаковою системою[1].

Наука яка вивчає знакові системи називається семіотика. У складі семіотики вироблені три великі області знання. Це синтактика, семантика і прагматика. Синтактика вивчає закони, за якими влаштовані різні види знакових систем, способи пристрої, за допомогою яких співвідносяться різні елементи мови. Предметом вивчення семантики є сенс – співвідношення між самим знаком і його значенням. Прагматика вивчає відношення між тим, хто користується мовою, і самою знаковою системою. Знак – це певний матеріальний предмет (а також подія або феномен), який об'єктивно використовується для заміни іншого предмета, властивості чи відношення між предметами.

Крім основних класів знакових систем, існують також вторинні моделюючі системи. Інакше їх називають «кодами культури». До цієї категорії відносяться всі типи культурних текстів, громадська діяльність, різні моделі поведінки, традиції, міфи, релігійні повір'я. Культурні коди формуються таким же чином, як і природна мова. Функціонують вони за принципом угоди між членами суспільства. Угоди, або коди, відомі кожному члену групи[2].

Передача інформації може бути здійснена як вербальними, так і невербальними засобами, які також використовують знакові системи.

Вербальна комунікація використовує в якості знакової системи людську мову, природну звукову мову, тобто систему фонетичних знаків. До основних функцій мови у процесі комунікації відносять: комунікативну (функція обміну інформацією); конструктивну (формулювання думок); апелятивну (вплив на адресата); емотивну (безпосередня емоційна реакція на ситуацію); фатичну (обмін ритуальними формулами); метамовну (функція тлумачення). Мова поділяється на зовнішню і внутрішню. Внутрішня мова розуміється як спілкування людини з собою. Але при такому спілкуванні не відбувається обміну інформацією. Зовнішня мова включає в себе діалог, монолог, усну та письмову мову. Проблема діалогу є основною у вивченні процесу комунікації. Діалог — вид мовлення, що характеризується залежністю розмови від обстановки, обумовленістю попередніми висловлюваннями. Виділяють такі види діалогу: інформативний (процес передачі інформації) і маніпулятивний (приховане управління співрозмовником).

Невербальна комунікація — це особлива мова, знакова система, яка значно підсилює ефект мовної комунікації. Невербальне спілкування відбувається, як правило, не усвідомлено, мимовільно. Для більш точного розуміння невербальних елементів спілкування необхідне, як правило, спеціальне навчання. До засобів невербальної комунікації належать: жести, міміка, інтонації, паузи, поза, сміх, сльози, стиль одягу, включаючи тип зачіски, зовнішність. Немалу роль також відіграє відстань між співбесідниками в момент спілкування, яка залежить від соціального статусу, поведінки, віку, тощо[3].

Висновки

Отже, знакові системи відіграють основну роль у комунікативному процесі. Вони роблять можливим передачу інформації з максимальною точністю та деталізацією, що спрощує комунікацію між людьми, які мало знайомі або не розмовляють однією мовою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вербальне і невербальне спілкування. [Електронний ресурс] . – Режим доступу : <http://nkkep.com/wp-content/uploads/2020/11/P-11-GO-12.11.pdf>
2. Знакові системи: приклади, типи і види [Електронний ресурс] . – Режим доступу : <https://yrok.pp.ua/serednya-osvta/10240-znakov-sistemi-prikladi-tipi-vidi.html>
3. С. Г. Денисюк Комунікологія: навчальний посібник / С. Г. Денисюк – Вінниця, ВНТУ, 2015 – С.36-41.

Лобода Максим Олександрович — студент групи ІІСТ-206, кафедра автоматизації та інтелектуальних інформаційних технологій, факультет комп'ютерних систем і автоматики, Вінницький національний технічний університет, Вінниця. e-mail: loboba12392@gmail.com.

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** — кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, академік Української Академії політичних наук. Вінницький національний технічний університет, Вінниця. e-mail: kornienko@vntu.edu.ua.

Loboda Maksym Oleksandrovych — Faculty of Computer Systems and Automatics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: loboba12392@gmail.com.

Supervisor: **Kornienko Valeriy Oleksandrovych** - Candidate of Historical Sciences, Doctor of Political Sciences, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Academician of the Ukrainian Academy of Political Sciences. Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia. e-mail: kornienko@vntu.edu.ua.